

מדינת ישראל משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

כ"ז באב התשע"ו
31 באוגוסט 2016

חוזר ביטוח 2016-1-12
סיווג: חיים

שיווק פוליסות ביטוח חיים הכוללות מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 2(ב) ו-42 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, ולפי תקנה 8(א)20 לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(דירקטוריון וועדותיו), התשס"ז-2007, ולאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, אני מורה כדלקמן:

1. כללי

ביום 1 בינואר 2013 נכנס לתוקפו חוזר ביטוח 2012-1-5, שעניינו מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים (להלן: "חוזר מקדמי הבטחת תוחלת חיים"), שהגביל את שיווק תכניות לביטוח חיים משולבות בחיסכון, הכוללות מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים (להלן: "מקדמי הבטחת תוחלת חיים").

להלן יפורטו הוראות נוספות המאפשרות לשווק תכניות ביטוח חיים משולבות בחיסכון תלויות תשואה עם מקדמי הבטחת תוחלת חיים, למבוטח שיש לו פוליסת ביטוח חיים משולבת בחיסכון עם מקדמי הבטחת תוחלת חיים, המבקש לבצע ניווד (להלן: "ניווד מקדמי הבטחת תוחלת חיים"), וכך הוראות לעניין שימור פוליסות ביטוח חיים עם מקדמי הבטחת תוחלת חיים.

2. הגדרות

לעניין חוזר זה -

"מסלול קצבה ברירת מחדל" - מסלול שבו מקדם הקצבה מגלם הבטחת תוחלת חיים ולפי תנאי הפוליסה הוא מסלול הקצבה אליו ישויד מבוטח שלא בחר במסלול קצבה אחר;

"מסמך הנמקה" - מסמך ההנמקה הנמסר ללקוחות על ידי יועץ או סוכן שיווק פנסיוני אגב הליך ייעוץ או שיווק פנסיוני בהתאם להוראות חוזר סוכנים ויועצים 2015-10-4 שעניינו מסמך הנמקה, או כל חוזר אחר שיבוא במקומו;

"פוליסה עם מקדמי הבטחת תוחלת חיים" - פוליסת ביטוח חיים שהוצאה לפי תכנית ביטוח חיים משולבת בחיסכון תלויות תשואה הכוללת מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים;

"פוליסה קיימת" - פוליסה עם מקדמי הבטחת תוחלת חיים שנרכשה עד ליום 31 בדצמבר 2013;

"פוליסה מנוידת" - פוליסה עם מקדמי הבטחת תוחלת חיים שהוצאה בהתאם להוראות חוזר זה לאחר ניווד כספים מפוליסה קיימת או מפוליסה מנוידת אחרת, לפי העניין;

רח' קפלן 1 ירושלים 91950 ת.ד. 3100 טל': 02-5317111 פקס': 02-5695342

"שיעור דמי ניהול מרביים" - שיעור דמי הניהול המרביים שניתן לגבות ממקבל קצבה בהתאם לתקנות דמי ניהול;
 "תקנות דמי ניהול" - תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(דמי ניהול), התשע"ב-2012.

3. ניווד פוליסה עם מקדמי הבטחת תוחלת חיים

בנוסף להוראות הקבועות בחוזר מקדמי הבטחת תוחלת חיים, חברת ביטוח תוכל לשווק תכניות ביטוח חיים עם מקדמי הבטחת תוחלת חיים למי שיש לו פוליסה קיימת או פוליסה מנוידת, ומבקש לנייד את כלל הכספים באותה פוליסה לפוליסה עם מקדמי הבטחת תוחלת חיים חדשה (להלן: "פוליסה חדשה") בהתאם להוראות חוזר זה.

4. סכומי ההפקדות לפוליסה החדשה

- א. במועד רכישת הפוליסה החדשה, סכומי ההפקדות לפי הפוליסה האמורה יהיו זהים לסכומי ההפקדות לפי הפוליסה הקיימת או הפוליסה המנוידת, לפי העניין.
- ב. הפוליסה החדשה תכלול אפשרות להגדלת הפקדות בהתאם לתנאי הפוליסה הקיימת או המנוידת, לפי העניין, ובלבד שאפשרות ההגדלה כאמור עומדת באחד מאלה:
- 1) הצמדה למדד אובייקטיבי, שנקבע בפוליסה הקיימת או המנוידת, לפי העניין, במועד רכישת אותה פוליסה;
 - 2) הגדלת הפקדות מבוטח שכיר הנובעת מגידול שכר ביחס לשכר המבוטח בפוליסה הקיימת או המנוידת, לפי העניין, או הגדלת שיעורי ההפקדה בהתאם להסכם קיבוצי, להסכם עם המעסיק או בהתאם לדין;
 - 3) הגדלת הפקדות של מבוטח עצמאי הנובעת מגידול בהכנסה החייבת ביחס להכנסה החייבת המבוטחת בפוליסה הקיימת או המנוידת, לפי העניין.

5. מקדמי הבטחת תוחלת חיים בפוליסה החדשה

- מקדמי הבטחת תוחלת חיים הכלולים בפוליסה החדשה יהיו זהים למקדמי הבטחת תוחלת חיים במסלול קצבה ברירת המחדל שבפוליסה הקיימת, ויתקיימו לגביהם כל אלה:
- א. המקדמים יכללו את מלוא התנאים הקיימים בפוליסה הקיימת לעניין מקדמי הבטחת תוחלת חיים שבמסלול קצבה ברירת המחדל, ובכלל זה טבלת המקדמים והנוסחה להתאמת המקדם לפי מועד הפרישה, אם קיימת. יובהר כי שיעור הריבית התחשיבית המגולמת במקדמי הבטחת תוחלת חיים שבפוליסה החדשה יהיה זהה לשיעור הפוליסה הקיימת, גם אם שיעור זה אינו תואם את הקבוע בהוראות חוזר ביטוח 2004/6 שעניינו פרסום והמחשה בפוליסות ביטוחי חיים או כל חוזר אחר שיבוא במקומו.
- ב. על אף האמור לעיל, במקרים שבהם מקדמי הבטחת תוחלת חיים שבפוליסה הקיימת מגלמים שיעור דמי ניהול העולה על שיעור דמי הניהול המרביים, יותאמו מקדמי הבטחת תוחלת חיים שבפוליסה החדשה לשיעור דמי הניהול המרביים, כאמור בסעיף 9(א)(4) להלן.

- ג. על אף האמור לעיל, אם בפוליסה הקיימת קיימים מסלולי קצבה נוספים בהם מקדם הקצבה מגלם הבטחת תוחלת חיים, תוכל הפוליסה החדשה לכלול מסלולי קצבה נוספים אלו ובלבד שיעמדו בכל הוראות סעיף זה.
- ד. מקדמי הבטחת תוחלת חיים יצורפו לפוליסה החדשה באמצעות נספח לכיסוי ביטוחי לאריכות ימים, כהגדרתו בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(כיסויים ביטוחים בקופות גמל), התשע"ג-2013 (להלן: "נספח כיסוי ביטוחי לאריכות ימים").

6. נספח כיסוי ביטוחי לאריכות ימים

- א. לגבי נספח כיסוי ביטוחי לאריכות ימים יתקיימו כל אלה:
- 1) הנספח יתומחר בנפרד מיתר תנאי הפוליסה החדשה. הפרמיה המשולמת בפועל בעד הנספח תהיה דינמית כך ששיעורה יותאם לשינויים בסיכון התארכות תוחלת חיים, בהתאם לנוסחאות הקבועות בנספח א' לחוזר זה.
 - 2) דף פרטי הביטוח יכלול גילוי לשיעורי הפרמיה המרביים שניתן יהיה לגבות בעד נספח כיסוי ביטוחי לאריכות ימים וכן גילוי לשיעורי הפרמיה בפועל וסכומם במועד הפקת דף פרטי הביטוח. דף פרטי ביטוח מעודכן יישלח למבוטח לאחר כל עדכון בשיעור הפרמיה בפועל.
 - 3) חברת ביטוח תשלח למבוטח, הודעה במסמך נפרד על כל עדכון בפרמיה הנגבית לפי נספח כיסוי ביטוחי לאריכות ימים. במקרה של העלאת הפרמיה הנגבית בפועל, בהתאם לתנאים הקבועים בנספח א', תכנס העלאה לתוקפה בתום חודשיים מהמועד שבו נשלחה ההודעה האמורה למבוטח או במועד שצוין בהודעה שבו תעלה הפרמיה, לפי המאוחר. הודעה כאמור לא תישלח מוקדם יותר מארבעה חודשים לפני מועד ההעלאה הצפוי. ההודעה כאמור בסעיף זה תהיה במתכונת הקבועה בנספח ב' לחוזר זה.
- ב. נספח כיסוי ביטוחי לאריכות ימים יצורף בפועל לפוליסה החדשה רק לאחר השלמת הליך ניווד כלל הכספים מהפוליסה הקיימת או המנוידת, לפי העניין.

7. הוראות נוספות

- א. שיעור דמי הניהול מהיתרה הצבורה בפוליסה החדשה לא יעלה על שיעור דמי הניהול מהיתרה הצבורה הקבוע בתנאי הפוליסה הקיימת או המנויידת החל ממועד הניוד ועד למועד קבלת הקצבה, ושיעור דמי הניהול מההפקדה השוטפת בפוליסה החדשה לא יעלה על שיעור דמי הניהול מההפקדה השוטפת שקבוע בתנאי הפוליסה הקיימת או המנויידת החל ממועד הניוד ועד למועד קבלת הקצבה, והכל בכפוף להוראות תקנות דמי ניהול. לעניין סעיף זה יראו דמי הניהול המשתנים הכלולים בפוליסה קיימת ששווקה לפני 1.1.2004 כדמי ניהול מהיתרה הצבורה בשיעור של 0.5%.
- ב. הפוליסה הקיימת או המנויידת, לפי העניין, תבוטל מיד לאחר ביצוע ניווד מקדמי הבטחת תוחלת חיים ומלוא הכספים בה יועברו לפוליסה החדשה.
- ג. למען הסר ספק, על ניווד כספים לפי הוראות חוזר זה יחולו הוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008 והוראות חוזר גופים מוסדיים 1-9-2015 שעניינו העברת כספים בין קופות גמל, או כל חוזר אחר שיבוא במקומו.

8 . דגשים למסמך ההנמקה

בשיקולים העיקריים במתן ההמלצה הכלולים במסמך ההנמקה הנמסר למבוטח אגב ניוד מקדמי הבטחת תוחלת חיים, יש לכלול:

- א. התייחסות מילולית ומספרית למשמעות נספח כיסוי ביטוחי לאריכות ימים הכלול בפוליסה ועלותו הצפויה תחת תרחישים שונים של שינויים בתוחלת החיים.
- ב. התייחסות לכל מסלולי הקצבה הקיימים בפוליסה החדשה, וזאת ביחס למסלולי הקצבה בפוליסה הקיימת או המנוידת, לפי העניין, תוך מתן דגש למסלולי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים שאינם כלולים בפוליסה החדשה.

9 . פרסום באתר אינטרנט

לצורך יישום האמור בסעיף 5 לעיל, תציג כל חברה באתר האינטרנט שלה את מקדמי הבטחת תוחלת חיים הקיימים בתכניות ששווקו על ידה, בהתאם להוראות הבאות:

א. עבור כל תכנית ביטוח חיים עם מקדמי הבטחת תוחלת חיים ששווקה על ידי החברה החל משנת 2001, לגבי כל אחד ממסלולי הקצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים הקיימים בכל תכנית, יוצגו כל אלו:

(1) טבלת מקדמי הקצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים (להלן "טבלת מקדמים");

(2) הנוסחה להתאמת המקדם לפי מועד הפרישה, אם קיימת;

(3) שיעור הריבית התחשיבית ושיעור דמי הניהול המגולמים במקדם;

(4) לגבי תכנית הכוללת טבלת מקדמים המגלמת שיעור דמי ניהול העולה על שיעור דמי הניהול המרביים, תציג החברה טבלת מקדמים נוספת כאמור בפסקאות (1) עד (3) לעיל המותאמת לשיעור דמי הניהול המרביים, תוך שמירה על בסיס ההנחות האקטואריות ששמשו לחישוב המקדמים בפוליסה הקיימת.

ב. טבלת המקדמים תוצג לכל גיל, החל מגיל 60 ועד גיל 80 (כולל). במקרה שבו טבלת המקדמים בתכנית מתייחסת לגילים נבחרים בלבד, המקדמים עבור הגילים החסרים יחושבו ויוצגו על בסיס אותן הנחות אקטואריות ששמשו לחישוב המקדמים בפוליסה הקיימת.

ג. מקדמי הקצבה שבטבלת המקדמים יוצגו כמקדמי חלוקה ההופכים את היתרה הצבורה בפוליסה לקצבה חודשית שתשולם למבוטח, גם אם בתכנית הבסיסית המקדם הוצג באופן אחר.

ד. את הנתונים הנדרשים להצגה על פי הוראות סעיף זה תציג כל חברה באתר האינטרנט שלה, במקום נגיש תחת הכותרת "ניוד פוליסות – מקדמי קצבה", על פי המתכונת הקבועה בקובץ המצורף בקישור

שלהלן: <http://www.mof.gov.il/XSLX/NiyudPolisot.xlsx>

10 . מדיניות הדירקטוריון

א. דירקטוריון חברת ביטוח יקבע את מדיניות החברה לעניין שיווק פוליסות חדשות או לעניין הפחתה של שיעור דמי הניהול בפוליסות קיימות אגב הליך שימור, בשים לב לסיכונים הגלומים בפעילות ובתפעול הפוליסות. הדירקטוריון ידון במדיניות כאמור אחת לשנה לפחות, כאשר במהלך השנה הראשונה מכניסתו לתוקף של חוזר זה, דיון כאמור יתקיים לפחות אחת לרבעון.

ב. הוראות המפקח על הביטוח הרלבנטיות לעניין כניסה לתחום פעילות חדש ולעניין עסקה משמעותית, יחולו על שיווק פוליסות חדשות או על הפחתת שיעור דמי הניהול בפוליסות קיימות, לפי חוזר זה, על כל המשתמע מכך.

11 . דיווחים

חברת ביטוח תמסור למפקח דיווח רבעוני על פוליסות עם מקדמי הבטחת תוחלת חיים (להלן: "הדוח") במתכונת הדיווח המצורפת **כנספח ג'** לחוזר זה. הדיווח יעשה בפורמט אקסל במסגרת הדיווחים הנלווים לדוחות כספיים.

12 . תחולה

הוראות חוזר זה יחולו על חברות ביטוח לגבי שיווק תכנית ביטוח חיים עם מקדמי הבטחת תוחלת חיים למי שלא ניתן לשווק לו תכנית כאמור בהתאם להוראות חוזר מקדמי הבטחת תוחלת חיים.

13 . תחילה

תחילתו של חוזר זה ביום פרסומו.

14 . ביטול תקפות

חוזר ביטוח 2015-1-25 שעניינו "שיווק פוליסות ביטוח חיים הכוללות מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים" – בטל.

דורית סלינגר
המפקחת על הביטוח

נספח א' - חישוב הפרמיה בכיסוי ביטוחי לאריכות ימים

שיעור הפרמיה בנספח כיסוי ביטוחי לאריכות ימים ייקבע בהתאם לתוצאת הנוסחאות הבאות במצטבר :

1. פרמיה כשיעור מהיתרה הצבורה:

$$PI = \text{Min} [V, F]$$

כאשר:

PI = שיעור הפרמיה בפועל לגבייה מהיתרה הצבורה ;

V = שיעור הפרמיה המקסימלית לגבייה מהיתרה הצבורה עבור כיסוי ביטוחי לאריכות ימים, שייקבע במועד תחילת הפוליסה החדשה, בהתאם לנוסחה הבאה :

$$V = (A - B) + E$$

A = שיעור דמי ניהול מצבירה בפוליסה קיימת על-פי השיעורים הקבועים בדף פרטי ביטוח, החל ממועד הניוד ועד למועד קבלת הקצבה, בהתאם לשיעור דמי הניהול המתאים למועד גביית הפרמיה ;

B = שיעור דמי ניהול מצבירה בפוליסה החדשה ;

E = לגבי פוליסה קיימת ששווקה לפני 1.1.2004 הכוללת דמי ניהול משתנים - שיעור של 0.5% ; לגבי כל פוליסה קיימת אחרת - 0 ;

F = שיעור הפרמיה לגבייה מהיתרה הצבורה הנגזר מעלות הגמלה בהתאם לכללים הקבועים בסעיף 3 להלן. השיעור F לא יקטן מאפס.

2. פרמיה כשיעור מהפקדות השוטפות:

$$PH = \text{Min} [W, J]$$

כאשר:

PH = שיעור הפרמיה בפועל לגבייה מההפקדה השוטפת ;

W = שיעור הפרמיה המקסימלית לגבייה מההפקדה השוטפת עבור כיסוי ביטוחי לאריכות ימים, שייקבע במועד תחילת הפוליסה החדשה בהתאם לנוסחה הבאה :

$$W = C - D$$

C = לגבי פוליסה קיימת פעילה (שמבוצעים אליה הפקדות שוטפות בפועל) ששווקה החל מ-1.1.2004 - שיעור דמי ניהול מההפקדות השוטפות בפוליסה קיימת על-פי השיעורים הקבועים בדף פרטי ביטוח, החל ממועד הניוד ועד למועד קבלת הקצבה, בהתאם לשיעור דמי הניהול המתאים למועד גביית הפרמיה ; לגבי כל פוליסה קיימת אחרת - 0 ;

D = לגבי פוליסה קיימת פעילה (המבוצעים אליה הפקדות שוטפות בפועל) ששווקה החל מ-1.1.2004 - שיעור דמי ניהול מההפקדות השוטפות בפוליסה חדשה ; לגבי כל פוליסה קיימת אחרת - 0 ;

J = שיעור הפרמיה לגבייה מההפקדה השוטפת הנגזר מעלות הגמלה בהתאם לכללים הקבועים בסעיף 3 להלן. השיעור J לא יקטן מאפס.

3. לגבי שיעורי הפרמיות F ו-J יתקיימו כל אלה :

(א) במועד תחילת פוליסה חדשה, חברת ביטוח רשאית לקבוע שיעור אחיד מרבי של F או J, לפי העניין, כך שהסכום המתקבל מגבייתם מאותו מועד ועד לתום תקופת הביטוח לא יעלה על הסכום הדרוש לצורך כיסוי מלוא המימון של עלות הגמלה. יובהר כי במועד ההצטרפות לפוליסה החדשה תתאפשר גביית שיעורי הפרמיות כאמור רק אם באותו המועד נגבים בפוליסה החדשה שיעורי דמי ניהול המקסימליים המותרים על פי תקנות דמי ניהול או שבפוליסה המנוינת כבר נגבית פרמיה עבור כיסוי אריכות ימים.

(ב) במקרה של גידול בעלות הגמלה - חברת ביטוח רשאית להגדיל את שיעור F או J, לפי העניין, אם עברו שנתיים לפחות מיום הניוד, ובכפוף לכך שהסכום המתקבל מגביית שיעור אחיד של F או J, לפי העניין, מאותו מועד ועד לתום תקופת הביטוח לא יעלה על הסכום הדרוש לצורך כיסוי מלוא מימון הגידול בעלות הגמלה.

(ג) במקרה של קיטון בעלות הגמלה - חברת ביטוח תקטין את שיעור F או J, לפי העניין, בהתאמה לקיטון האמור.

לעניין זה: "עלות הגמלה" - העלות הנוספת הצפויה לחברה הנגזרת מהפער בין לוחות התמורה בבסיס מקדמי הבטחת תוחלת חיים בפוליסה החדשה לבין לוחות התמורה בבסיס העתודה בדוחותיה הכספיים של החברה. החברה תשמור על עקביות לעניין ההנחות והשיטות האקטואריות המשמשות בחישוב העתודה בדוחותיה הכספיים עבור כל הפוליסות עם מקדמי הבטחת תוחלת חיים המנוהלות בחברה.

4. שיעורי הפרמיות המקסימליות לגבייה V ו-W של פוליסה חדשה המחליפה פוליסה מנוינת, לא יפחתו משיעורי הפרמיות המקסימליות לגבייה V ו-W בפוליסה המנוינת.

נספח ב' - הודעה על התחלת גבייה או שינוי עלות כיסוי ביטוחי לאריכות ימים

א.ג.נ,

הנדון: עדכון הפרמיה עבור כיסוי ביטוחי לאריכות ימים בפוליסה [שם הפוליסה]

בהתאם לתנאי הפוליסה, החל מיום _____ תחל להיגבות פרמיה בשיעור של _____ אחוזים מיתרת החיסכון הצבורה בפוליסה [וכן פרמיה בשיעור של _____ אחוזים מההפקדות השוטפות לפוליסה]¹ בעבור כיסוי ביטוחי לאריכות ימים הכלול בפוליסה שברשותך (להלן - **הפרמיה העדכנית**). לפני ביצוע השינוי האמור נגבתה פרמיה בשיעור של _____ אחוזים מיתרת החיסכון הצבורה בפוליסה [וכן פרמיה בשיעור של _____ אחוזים מההפקדות השוטפות לפוליסה]¹.

בשניים עשר החודשים שהסתיימו ביום _____ נגבו סך של כ- _____ ₪ עבור כיסוי ביטוחי לאריכות ימים. אם היתה נגבית ממך בשנים עשר החודשים כאמור פרמיה לפי שיעורי הפרמיה העדכנית, הרי שסך הפרמיה שהיתה נגבית ממך היתה כ- _____ ש"ח, כלומר כ- _____ ש"ח פחות/יותר ממה שנגבה ממך על פי שיעורי הפרמיה הנוכחיים.

¹ חלק זה של ההודעה לא יצוין במקרה בו הפוליסה מוקפאת (לא מבוצעות אליה הפקדות שוטפות בפועל).

מדינת ישראל

משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

נספח ג' - דיווח לממונה על ניווד פוליסות תלויות תשואה עם מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים נכון ליום _____

שיעור פרמיה בגין כיסוי אריכות תוחלת חיים	שיעור ממוצע של דמי ניהול מהפקדות שוטפות		שיעור ממוצע של דמי ניהול מצבירה		סך דמי ניהול מההפקדות השוטפות	סך ההפקדות השוטפות בפוליסה	סך דמי ניהול מצבירה	סך הצבירה בפוליסות	מספר פוליסות	גיל מבוטח ממוצע			
	לפני	בפועל											
												שלא בוצע בהם הליך שימור	פוליסות תלויות תשואה עם מקדמי הבטחת תוחלת חיים שהופקו לפני שנת 2004
		לפני הנחה		לפני הנחה								שבוצע בהם הליך קבועה בדמי ניהול	
		אחרי הנחה		אחרי הנחה								שבוצע בהם הליך שימור – הנחה	
												זמנית בדמי ניהול	
		לפני הנחה		לפני הנחה								שלא בוצע בהם הליך שימור	
		אחרי הנחה		אחרי הנחה								שבוצע בהם הליך קבועה בדמי ניהול	
												שבוצע בהם הליך שימור – הנחה	פוליסות תלויות תשואה עם מקדמי הבטחת תוחלת חיים שהופקו בשנים 2004-2012
		לפני הנחה		לפני הנחה								שבוצע בהם הליך קבועה בדמי ניהול	
		אחרי הנחה		אחרי הנחה								זמנית בדמי ניהול	
												פוליסות תלויות תשואה שהופקו אגב ניווד מקדמי הבטחת תוחלת חיים	